

Teknik- og Miljøforvaltningen
Center for Bydesign
Postboks 447
1505 København V

København d. 8. september 2009.

Vedr. høring af forslag til lokalplan "Apollovej II"

Københavns Bymuseum har modtaget materiale vedrørende ovennævnte forslag og har foretaget en gennemgang af sagen.

Den følgende beskrivelse angår bygningerne, der ifølge lokalplanen, ikke vil blive bevaret.

Matrikel 204

I 1914 opfører arkitekten L.P. Gudme for Chr. Møller A/S en bygning til fabrikation af olie. Det viser sig ikke at være nok med den ene bygning og allerede i 1915 opfører arkitekten Oscar Beck en ny og større bygning, hvor der indrettes stue, lager, kontor og spisestue. Udbygningen af fabrikken fortsætter og i 1916 opføres en tilbygning til den første bygning. Bygningen havde fire trætårne, der dannede et kvadrat på den nye tilbygning. Samme år opføres desuden et kedelhus. Begge er tegnet af L.P. Gudme. Allerede året efter får den nye tilbygning endnu en tilbygning og den første tilbygnings trætårne bliver bygget sammen og muret, så bygningen får ekstra etager. Oliefabrikken bliver opkøbt og i stedet overtager Fabrikken "Clement" bygningen i 1930. Fabrikken har brug for mere plads og opfører forhuset ud mod Apollovej. Det er tegnet af arkitekt A.J. Madsen. I bygningen indrettes lager og kontor og et sprøjterum. Fabrikken har formentlig været et autoværksted eller lignende, da der opføres en del garager og der indrettes både spoleværksted og pudseværksted mv. Fabrikken "Clement" er dog ikke ejer længe. Fra 1937 står fabrikant C. Jørgensen som ejer af fabrikken Televox Radio. Arkitekt Albinus Risom opfører den midterste to-etagers bygning, hvor der bl.a. indrettes folkerum. Bygningerne skifter igen ejer i 1956, hvor Linnet og Laursen A/S opfører en tilbygning til kedelhuset. Linnet og Laursen A/S ejer bygningen i godt 10 år, hvorefter Foreningen Socialt Boligbyggeri står angivet som ejer. Dette varer dog kun et års tid, før Otto Olesen overtager bygningerne og foretager en del bygningsforandringer. I 1984 ejer A/S af 14/12-1962 bygningerne, som er den tidligere betegnelse for Gastronomisk Landsforbund. Den seneste ejer er Restaurations- og Bryggeriarbejder Forbundet og A-Kasse.

Matrikel 3703

Bygningerne var oprindeligt ejet af Nordisk Benzinkompagni, som var det første benzinimportfirma i Danmark. Nordisk Benzinkompagni blev grundlagt i 1901, men blev i 1910 opkøbt af Det Danske Petroleums Aktieselskab. Nordisk Benzinkompagni beholdt sit navn frem til 1952, hvor alle aktier blev solgt til Dansk Esso. I 1986 overtages Dansk Esso af Statoil, den norske stats olieselskab.

Villaen fra 1905 var oprindeligt forvalterens hjem og arbejdsplads. Fra samme år bygges en staldbygning. Bygningen var oprindeligt indrettet som stal i stueetagen med plads til seks heste og beboelse på førstesalen. Stalden blev udbygget i 1911 og fik plads til yderligere fire heste. Den ekstra plads på førstesalen blev udnyttet som foderloft. Ved siden af villaen bygges i 1906 et lille udhus af tømmer og brædder, som formentlig har indeholdt et brænderum, vaskehus, redskabsrum og et vandkloset. På området lå også en benzinaftapningsanstalt fra 1905 med store benzintanke foran sig. På grund af eksplosionsfare var alt omkring benzinstationen så vidt muligt opført i ikke brændbart materiale. Således skulle de store benzintanke enten forsænkkes i store gruber eller være omgivet af jordbeklædte jordvolde. Disse tanke findes ikke mere.

I 1920 blev villaen udbygget, så der blev plads til ekstra kontorer. Det er moderne tider og huset blev ligeledes udstyret med wc og gasbadeovn i 1922. Arkitekt Leffland Larsen stod for udbygningen.

Fra 1923 og frem opførte man i tilknytning til staldene garager og i 1932 ombygges staldene til garager. Heste var ikke længere den primære trans-portform og biler blev i højere og højere grad hvermandseje. Under krigen blev de bagerste garager udsat for sabotage og overetagen var så medtaget, at den helt fjernes.

Villaen blev igen udbygget i 1948. 10 år senere overgik den gamle benzinaf-tapningsanstalt til at være værksted og lagerbygning. I 1972 blev den oprindelige stalds øverste etage ombygget fra beboelse til lager.

Det vides ikke, hvornår de omtalte bygninger er blevet taget ud af brug, men især bygningerne på matrikel 3703 fortæller en interessant historie om et stykke dansk industrikultur. Bygningerne har kulturhistorisk relevans, idet bygningerne fortæller om industrialiseringen i Danmark i det 20. århundrede samt hvordan Danmark bliver mere og mere moderne, bilen blev hvermandseje, jernbane udbygges og behovet for olie bliver større og større. Det er ærgerligt, at bygningerne, der ønskes nedrevet, ikke kan integreres i lokalplanen, samtidig må det erkendes, at det er svært at integrere oven-nævnte historie i det planlagte bycenter, som vil komme mange vanløseborgere til gode.

I lokalplanforslaget henvises der til de tidligere SAVE-registreringer, de såkaldte bydelsatlas. Københavns Bymuseum vil gerne gøre opmærksom på, at disse ikke er ajourført. De tidligere SAVE-registreringer var en sammen-lægning af arkitektoniske og kulturhistoriske bevaringsværdier, men dette er to forskellige parametre og burde vurderes særskilt. Dette er der taget højde for i de nye SAVE-registreringer (Visuelt Bygningsregister), som Københavns Bymuseum, i samarbejde med Center for Bydesign, har udført i ud-valgte områder de seneste år. Læs mere på: <http://www.planogarkitektur.kk.dk/Arkitektur/Bygningsregistrering.aspx>

Med venlig hilsen

E.b.

Stefanie Høy Brink
Stud. mag.
Københavns Bymuseum
etnologi@kff.kk.dk
3328 4202